

ข่าวเด่นประจำสัปดาห์จากเบอร์ลิน

(Weekly News from Berlin)

สำนักงานส่งเสริมการค้าในประเศ ณ กรุงเบอร์ลิน

12 พฤศจิกายน 2564

ข่าวภายในประเทศ และข่าวเศรษฐกิจ

ถอดรหัส 10 แนวทางเพื่อการพัฒนาประเทศเยอรมนีไปสู่สังคมนวัตกรรม

ที่ผ่านมา นโยบายการพัฒนา นวัตกรรมของเยอรมนีต้องชะงักงัน ซึ่งปัจจัยสำคัญได้เกิดจากการที่รัฐบาลอัดฉีดเม็ดเงินให้การพัฒนาด้านนี้น้อยจนเกินไป หากแต่เกิดจากปัจจัยอื่น ๆ

ที่เป็นปัญหา อาทิ ระบบเอกสารทางราชการ การทำงานที่ขาดประสิทธิภาพ ขาดแรงจูงใจ และขาดไอเดียใหม่ ๆ ในการนำไปใช้พัฒนาปรับปรุงให้เป็นสินค้า/บริการให้ทันสมัย ประกอบกับปัจจุบันเยอรมนียังคงเผชิญหน้ากับปัญหาที่ไม่สามารถนำองค์ความรู้/นวัตกรรมที่คิดค้นได้ในห้อง Lab มาพัฒนาต่อยอดให้สามารถใช้งานได้จริง ในทางตรงกันข้ามกับประเทศคู่แข่งของเยอรมัน ต่างกันสามารถนำองค์ความรู้และนวัตกรรมใหม่ ๆ มาปรับใช้ได้จริงอย่างเป็นรูปธรรมและใช้ในเชิงพาณิชย์เรียบร้อยแล้ว

ประเด็นดังกล่าว จึงทำให้เยอรมนีไม่สามารถนั่งนอนใจได้อีกต่อไป จึงกำหนด 10 แนวทางเพื่อขับเคลื่อนองค์ความรู้ นวัตกรรมให้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง ต่อยอดให้สามารถแข่งขันโลกปัจจุบันต่อไปได้ โดย 10 แนวทาง นี้ สามารถถอดรหัสได้ ดังนี้

แนวทางที่ 1 การกำหนดยุทธศาสตร์ที่มีความชัดเจน การกำหนดยุทธศาสตร์ที่แม่นยำและเฉียบคม โดยนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามามีส่วนร่วมในการวิเคราะห์จุดอ่อน – จุดแข็งของตนเองอย่างซื่อสัตย์และเป็นธรรมนับเป็นเรื่องที่สำคัญ ทั้งนี้ เพื่อรับทราบจุดที่เป็นปัญหาและสามารถปรับปรุงได้ถูกจุด นอกจากนี้ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องกำหนดตัวชี้วัดให้ชัดเจน โดยสามารถตรวจสอบความคืบหน้าการดำเนินการได้ทุกระยะ ว่าเป็นไปตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่ อย่างไรก็ดี ปัจจุบันเรื่องดังกล่าวยังไม่ได้ระบุไว้ในแผนยุทธศาสตร์ด้านเทคโนโลยีของเยอรมนีแต่อย่างใด (ข้อมูลจากกรมวิจัยแห่งชาติ หรือ BMBF)

แนวทางที่ 2 การปฏิรูประบบการค้นคว้าและวิจัยของประเทศ มุ่งเน้นปฏิรูปการทำงานของ BMBF ทั้งระบบโดยครอบคลุมตั้งแต่กระบวนการการตัดสินใจ การบริหาร และการทำงาน รวมไปถึงการ

นโยบายภาครัฐ เศรษฐกิจการลงทุน แนวโน้มตลาด รายงานสินค้าและบริการ อื่นๆ

หมายเหตุ - ข้อมูลต่างๆ ที่ปรากฏ เป็นข้อมูลที่ได้ จากแหล่งข้อมูลหลากหลายที่มา และมีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ข้อมูลแก่บุคคลที่สนใจเท่านั้น ทั้งนี้ สำนักงานส่งเสริมการค้าระหว่างประเศ ณ กรุงเบอร์ลิน จะไม่รับผิดชอบในความเสียหายใดใด ที่อาจเกิดขึ้นจากการที่บุคคลนำ ข้อมูลไปใช้ไม่ว่าโดยทางใด

**Bundesministerium
für Bildung
und Forschung**

ผลักดันศูนย์คนคว่ำและวิจัยนอกสถานศึกษา (AuF - die außeruniversitären Forschungseinrichtung) อย่างสถาบัน Fraunhofer, Helmholtz, Leibniz และ Max Planck ให้มีแนวคิดและแนวทางการทำงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และให้ความสำคัญกับตัวชี้วัดความสำเร็จ อาทิ การจัดระดับ TOP100 นักวิจัย และการมอบรางวัลจากสิทธิบัตร เป็นต้น

นอกจากนี้ มีแนวความคิดที่จะมอบเงินสนับสนุนส่วนหนึ่งให้การแข่งขันระหว่างสถาบัน AuF เพื่อสร้างแรงจูงใจและมีส่วนช่วยหน่วยงานเหล่านี้มีแหล่งเงินทุนสำหรับบริหารความเสี่ยงในขั้นตอนการทดลองต่าง ๆ นอกจากนี้ เยอรมนีได้วางแผนที่จะสร้าง Plattform เพื่อเป็นเครือข่ายด้านนวัตกรรมภายในประเทศ และวางนโยบายปรับปรุงและต่อยอดงานวิจัยมาใช้ในเชิงพาณิชย์/เชิงธุรกิจให้มากขึ้น อีกทั้งมุ่งเน้นบริหารจัดการและให้การสนับสนุนนักวิจัยในระดับหัวกะทิ และการจดสิทธิบัตรต่าง ๆ ต่อไปด้วย

แนวทางที่ 3 การเอาเงินมาตั้งไว้ข้างบ้าน โดยสร้างพื้นที่อิสระและบรรยากาศการทำงาน เพื่อส่งเสริมการพัฒนาและแข่งขันในด้านนวัตกรรม ซึ่งปัจจุบันเยอรมนียังไม่มีพื้นที่รองรับนักวิจัยที่สามารถพัฒนาอะไรได้อย่างอิสระ ในขณะที่เดี่ยวนักวิจัยส่วนใหญ่มักจะถูกกดดันค่อนข้างมากหากโครงการวิจัยต่าง ๆ เกิดความล้มเหลว ทั้งนี้ เยอรมนีอาจจะต้องตั้งงบประมาณจำนวนหนึ่ง เพื่อเป็นกองทุนความเสี่ยงสูง และมีการกำหนดเงินรางวัลสนับสนุนการทดลอง/การคิดค้นนวัตกรรมที่ประสบความสำเร็จ โดยอาจ Benchmark รัฐบาลของสหราชอาณาจักรที่เคยทำไว้ โดยการสร้างพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษขึ้นมาในมหาวิทยาลัย ซึ่งมีการกำหนดอัตราหรือแนวทางชำระภาษีแบบพิเศษ มีการให้เงินสนับสนุนด้านการพัฒนานวัตกรรม และจัดหาระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงรองรับ อีกทั้ง ปรับวิธีการทำงานของระบบราชการให้ไม่ยุ่งยากซับซ้อน และพร้อมที่จะสนับสนุนนักวิจัยหัวกะทิเพื่อก่อตั้งอุตสาหกรรมหรือบริษัท DeepTech ต่อไป

แนวทางที่ 4 งานวิจัยคุณภาพที่สามารถนำมาพัฒนาต่อยอดจนเป็นธุรกิจได้ มีความสำคัญเทียบเท่ากับการเปิดเผยงานวิจัยในหนังสือชั้นนำ เยอรมนีจำเป็นที่จะต้องสร้างระบบการถ่ายทอดองค์ความรู้ที่ทรงพลังมากกว่านี้ พร้อมกับสร้างสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศที่เอื้อต่อการจัดตั้งบริษัท/ธุรกิจใหม่ ๆ ขึ้นมา โดยต้องให้การดำเนินการในด้านต่าง ๆ รวมถึงการเข้าถึงแหล่งเงินทุน เป็นไปอย่างง่าย ไม่ยุ่งยากเหมือนที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

แนวทางที่ 5 การดึงดูดนักวิจัยหัวกะทิจากทั่วทุกมุมโลก ปัจจุบันสมองไหลหรือ Brain Drain (การสูญเสียคนชั้นมันสมองไปต่างประเทศ เพราะเกิดความขัดแย้ง ขาดโอกาส และความไร้เสถียรภาพทางการเมือง) นับเป็นยาพิษของเยอรมนี คงต้องยอมรับว่าทรัพยากรคนที่มีคุณภาพนับเป็นปัจจัยที่สำคัญ

- นโยบายภาครัฐ   เศรษฐกิจการลงทุน   แนวโน้มตลาด   รายงานสินค้าและบริการ   อื่นๆ

หมายเหตุ - ข้อมูลต่างๆ ที่ปรากฏ เป็นข้อมูลที่ได้ จากแหล่งข้อมูลหลากหลายที่มา และมีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ข้อมูลแก่บุคคลที่สนใจเท่านั้น ทั้งนี้ สำนักงานส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ ณ กรุงเบอร์ลิน จะไม่รับผิดชอบในความเสียหายใดๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากการที่บุคคลนั้น ข้อมูลไปใช้ไม่ว่าโดยทางใด

ในการพัฒนาต่อยอดนวัตกรรมของประเทศ ดังนั้น เพื่อให้เยอรมนีดึงดูดกลุ่มนักวิจัยระดับหัวกะทิให้สนใจย้ายถิ่นฐานเข้ามาทำงานในเยอรมนีมากขึ้น รัฐบาลจึงควรให้การสนับสนุนและให้สิทธิพิเศษต่าง ๆ แก่นักวิจัยในกลุ่มนี้เช่นเดียวกับที่ประเทศเดนมาร์กเคยทำได้ ไม่ว่าจะเป็นการให้ประโยชน์

จากการลดการจัดเก็บภาษีแก่นักวิจัยหัวกะทิจึง 60% ของรายได้ทั้งหมดที่พวกเขาได้รับหลายปีติดต่อกัน ปัจจุบัน เยอรมนีกำลังประสบปัญหาขาดแคลนผู้เชี่ยวชาญหรือนักวิจัยด้านปัญญาประดิษฐ์ (AI) ค่อนข้างมาก ดังนั้น เยอรมนีอาจพิจารณาที่จะมอบทุนการศึกษาในระดับปริญญาเอกแก่นักวิจัย และปรับกฎหมายการโยกย้ายถิ่นฐานให้ง่ายขึ้นเหมือนกับที่แคนาดาเคยทำได้ ในขณะที่เดียวกันเยอรมนีก็วางแผนเพิ่มการเรียน/การสอนในกลุ่ม วิชาด้านคณิตศาสตร์ วิทยาการคอมพิวเตอร์ วิทยาศาสตร์ธรรมชาติ และเทคโนโลยี ให้มากขึ้นเพื่อรองรับการพัฒนาในระยะยาว

แนวทางที่ 6 จัดตั้งกองทุนความเสี่ยงสูง เพื่อสนับสนุนงบประมาณในการลงทุนของภาคเอกชน เหมือนกับกองทุน Biotech Funds ของออสเตรเลียที่คืนทุนให้กับนักลงทุนเอกชน 60% และรัฐ 40% ในการร่วมทุนระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน (Public Private Partnership : PPP) ซึ่งปัจจุบันภาคธุรกิจ SMEs ของเยอรมนีต่างก็ต้องการให้รัฐบาลผลักดันการสร้าง PPP ขึ้นในเยอรมนี เพื่อจะสามารถผลักดันบรรยากาศและระบบนิเวศเพื่อส่งเสริมการลงทุนอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

แนวทางที่ 7 นวัตกรรมด้านสังคมและเทคโนโลยีถือเป็นเรื่องที่ต้องพัฒนาควบคู่กันไป เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนและมั่นคง การพัฒนาด้านเทคโนโลยีเพียงอย่างเดียวย่อมไม่สามารถประสบความสำเร็จได้ ดังนั้น รัฐบาลจำเป็นต้องพัฒนาด้านสังคมควบคู่ไปด้วย โดยเยอรมนีวางแผนที่จะปฏิรูประบบการรักษาพยาบาล ระบบการศึกษา และระบบการบริหาร ไปพร้อม ๆ กัน ซึ่งเรื่องเหล่านี้ขึ้นอยู่กับกิจกรรมเพื่อสังคม (Social Entrepreneurship)

แนวทางที่ 8 เปลี่ยนงานวิจัยให้สามารถนำไปใช้งานได้จริง ที่ผ่านมามีการจัดสรรงบประมาณส่วนใหญ่ของเยอรมนีมักจะหลังไหลไปสนับสนุนการค้นคว้าและวิจัยขั้นพื้นฐาน ในขณะที่เม็ดเงินที่จะใช้เพื่อการพัฒนาและต่อยอดงานวิจัยให้สามารถใช้งานได้จริงนั้นมีอยู่เพียงเล็กน้อย ดังนั้น เยอรมนีควรต้องเร่งปรับวิธีการบริหารจัดการด้านงบประมาณให้สอดคล้องกับความจำเป็นและสถานการณ์จริงที่เกิดขึ้น โดยควรให้ความสำคัญกับการถ่ายทอดองค์ความรู้ต่างๆ ไปสู่กลุ่มผู้ประกอบการ SMEs ให้มากขึ้น เพื่อทำให้เกิดพัฒนาที่เข้มแข็งและยั่งยืนอย่างเป็นรูปธรรม

แนวทางที่ 9 รูปแบบการทำงานแบบใหม่ (New Work) ต้องให้ความสำคัญกับกลุ่มผู้ประกอบการอิสระ (Freelancer) ให้มากขึ้น โดยภาครัฐต้องปกป้องผู้ประกอบการที่ทำธุรกิจในลักษณะนี้ เพื่อให้มีอิสระในการประกอบอาชีพ และสามารถคิดค้นนวัตกรรมใหม่ ๆ โดยไม่ต้องผูกมัดกับระบบแบบเก่า

- นโยบายภาครัฐ   เศรษฐกิจการลงทุน   แนวโน้มตลาด   รายงานสินค้าและบริการ   อื่นๆ

หมายเหตุ - ข้อมูลต่างๆ ที่ปรากฏ เป็นข้อมูลที่ได้ จากแหล่งข้อมูลหลากหลายที่มา และมีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ข้อมูลแก่บุคคลที่สนใจเท่านั้น ทั้งนี้ สำนักงานส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ ณ กรุงเบอร์ลิน จะไม่รับผิดชอบในความเสียหายใดๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากการที่บุคคลนำ ข้อมูลไปใช้ ไม่ว่าโดยทางใด

และข้อกำหนดด้านเวลาหรือสถานที่

แนวทางที่ 10 การพัฒนาระบบเศรษฐกิจแบบ Social Market Economy เยอรมนีต้องสร้างความกลมกลืนกันระหว่าง 3 P ได้แก่ Planet, People และ Profit (โลก ประชากร และผลกำไร) เพราะในระบบเศรษฐกิจแบบ Social Market Economy จะต้องมีกรอบการทำงานที่ชัดเจนและยั่งยืน ซึ่งโลกดิจิทัลแห่งอนาคตจะต้องป้องกันไม่ให้เกิดการรวมตัวเป็นเมืองใหญ่มาก

จนเกินไป ผลักดันให้เกิดการตั้งตัว และการทำงานผ่านระบบดิจิทัลให้มากขึ้น ในขณะเดียวกัน สังคมต้องร่วมกันลดจำนวนแรงงานที่ประกอบอาชีพที่เสี่ยงอันตรายและรายได้ต่ำลง โดยต้องสนับสนุนให้กองทุนเกษียณอายุเข้าไปลงทุนในตลาดหุ้นให้มากขึ้น การสนับสนุนให้ผู้ประกอบการกลุ่ม Start Ups เข้าตลาดหุ้น และความร่วมมือกันต่อสู้กับวิกฤติสภาวะอากาศที่เปลี่ยนแปลงมากขึ้น เป็นต้น

จาก Handelsblatt 12 พฤศจิกายน 2564

Office of Commercial Affairs - Royal Thai Embassy
Petzowerstr. 1, 14109 Berlin, Germany
email - thaicom.berlin@t-online.de

- นโยบายภาครัฐ   เศรษฐกิจการลงทุน   แนวโน้มตลาด   รายงานสินค้าและบริการ   อื่นๆ

หมายเหตุ - ข้อมูลต่างๆ ที่ปรากฏ เป็นข้อมูลที่ได้ จากแหล่งข้อมูลหลากหลายที่มา และมีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ข้อมูลแก่บุคคลที่สนใจเท่านั้น ทั้งนี้ สำนักงานส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ ณ กรุงเบอร์ลิน จะไม่รับผิดชอบในความเสียหายใดๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากการที่มีบุคคลนำ ข้อมูลไปใช้ไม่ว่าโดยทางใด